

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 15 września 2022 r.

Pozycja 173

POSTANOWIENIE z dnia 31 maja 2022 r. Sygn. akt Ts 258/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Zielonacki,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej I.M.S.N. i V.K.N. o zbadanie zgodności:

art. 398⁹ § 1 oraz § 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43 poz. 296, ze zm.) „w zakresie, w jakim narusza konstytucyjnie gwarantowane powszechne prawo do dochodzenia naruszonych praw i wolności na drodze sądowej przez to, że uzależnia dostępność merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej od spełnienia niedookreślonych i ocennych przesłanek w postępowaniu niejawnym uznawanym za formę merytorycznego badania skargi”, z art. 2 w związku z art. 45 ust. 1 i art. 31 ust. 3, art. 30, art. 77 ust. 2 i art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 14 października 2021 r. (data nadania) I.M.S.N. i V.K.N. (dalej: skarżący), reprezentowani przez pełnomocników z wyboru, wystąpili z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia, na tle następującego stanu faktycznego:

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z 5 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]), wydanym w sprawie cywilnej o zapłatę, zasądził solidarnie od skarżących na rzecz innej osoby fizycznej kwotę 100 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz koszty procesu. Następnie Sąd Apelacyjny w W., wyrokiem z 19 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]), oddalił apelację skarżących od powyższego orzeczenia. Wyrok ten skarżący zaskarżyli skargą kasacyjną. Sąd Najwyższy, postanowieniem z 28 maja 2021 r. (sygn. akt [...]), wydanym na posiedzeniu niejawnym, odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania. W uzasadnieniu tego orzeczenia wyjaśnił, że wniosek o przyjęcie skargi nie został uzasadniony prawidłowo, tj. w sposób pozwalający na ustalenie, jakie wątpliwości prawne skarżący powzięli na gruncie sprawy.

2. Zdaniem skarżących za sprzeczne z Konstytucją należy uznać ukształtowanie postępowania kasacyjnego przewidujące możliwość odmówienia – w ramach przedsądu kasacyjnego – przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W ich ocenie uzależnienie merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej od spełnienia nieokreślonych przesłanek w sposób nieproporcjonalny ogranicza dostęp stron postępowania do Sądu Najwyższego (art. 2 w związku z art. 45 ust. 1 i art. 31 ust. 3 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji). Skarżący zwracają uwagę na niewskazanie przez Sąd Najwyższy przyczyn, dla których uznano za niespełniony warunek wykazania przez nich istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego uzasadniającego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Twierdzą, że ich sprawę potraktowano przedmiotowo, co – jak podają – narusza ich godność (art. 30 Konstytucji). Wskazują ponadto na brak możliwości odwołania się od rozstrzygnięcia zapadłego w ramach przedsądu kasacyjnego.

3. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 25 listopada 2021 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżących 6 grudnia 2021 r.), wydanym w trybie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżący zostali wezwani do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez:

- 1) podanie adresu skarżących;
  - 2) doręczenie pełnomocnictwa szczególnego uprawniającego także do reprezentowania skarżących przed Trybunałem Konstytucyjnym w odniesieniu do sprawy, w związku z którą złożona została skarga konstytucyjna (wraz z czterema kopiami);
  - 3) udokumentowanie daty doręczenia orzeczenia wskazanego w skardze konstytucyjnej jako ostateczne (doręczenie np. poświadczonej za zgodność z oryginałem koperty wraz z monitoringiem przesyłki Poczty Polskiej, w której doręczone zostało to orzeczenie lub poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii zwrotnego potwierdzenia odbioru tej przesyłki) wraz z czterema kopiami;
  - 4) doręczenie:
    - a) odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem wszystkich załączników złożonych wraz ze skargą konstytucyjną, w tym kompletnej apelacji pozwanych z 31 stycznia 2019 r. (wraz z dwiema kompletnymi kopiami apelacji pozwanych),
    - b) dwóch odpisów skargi konstytucyjnej wraz załącznikami.
- W piśmie z 13 grudnia 2021 r. (data nadania) skarżący wykonali wezwanie.

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 26 stycznia 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżących 1 lutego 2022 r.), wydanym w trybie art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK, skarżący zostali wezwani do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez:

- 1) wyjaśnienie – w związku z treścią skargi kasacyjnej oraz uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z 28 maja 2021 r. (sygn. akt [...]) – czy przedmiotem zaskarżenia w niniejszej sprawie jest cały § 1 art. 398⁹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.), czy też punkt 1 albo punkty 1 i 2 wskazanego przepisu;
- 2) wyjaśnienie – w związku z treścią uzasadnienia skargi konstytucyjnej – czy § 2 art. 398⁹ ustawy – Kodeks postępowania cywilnego jest również przedmiotem zaskarżenia w niniejszej sprawie;
- 3) wyjaśnienie, czy:
  - a) powołany na s. 22 uzasadnienia skargi konstytucyjnej art. 30 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

b) powołany na s. 19-20 uzasadnienia skargi konstytucyjnej art. 176 ust. 1 i 2 Konstytucji – mają zostać potraktowane przez Trybunał Konstytucyjny jako wzorce kontroli w niniejszej (obok wskazanych w *petitum* skargi).

W piśmie z 7 lutego 2022 r. skarżący wykonali powyższe wezwanie.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. Przedmiotem zaskarżenia w niniejszej sprawie uczyniono art. 398⁹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (obecnie Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.; dalej: k.p.c.), zgodnie z którym Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący kwestionują ponadto art. 398⁹ § 2 zdanie pierwsze k.p.c., na podstawie którego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy orzeka na posiedzeniu niejawnym.

Jako wzorce kontroli skarżący powołali art. 2 w związku z art. 45 ust. 1 i art. 31 ust. 3, art. 30, art. 77 ust. 2 i art. 176 ust. 1 Konstytucji.

3. Trybunał stwierdza, że analizowana skarga konstytucyjna spełnia przesłanki warunkujące przekazanie jej do rozpoznania merytorycznego, gdyż została sporządzona w imieniu skarżących przez adwokata (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK), zaś skarżący:

- wyczerpali przysługującą im drogę prawną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), ponieważ postanowienie Sądu Najwyższego z 28 maja 2021 r. (sygn. akt [...]; dalej: postanowienie Sądu Najwyższego), wskazane jako orzeczenie ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, jest prawomocne i nie przysługują od niego zwykle środki zaskarżenia;
- dochowali przepisanego, trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), bowiem odpis postanowienia Sądu Najwyższego został doręczony skarżącym 14 lipca 2021 r., a skarga została wniesiona do Trybunału 14 października 2021 r.;
- prawidłowo określili przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK);
- wskazali, które konstytucyjne prawa i wolności oraz w jaki sposób – ich zdaniem – zostały naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK);
- przedstawili stosowne uzasadnienie sformułowanych przez nich zarzutów (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK).

4. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna nie jest obciążona nieusuwalnymi brakami formalnymi, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, zaś sformułowane w niej zarzuty nie są oczywiście bezzasadne w rozumieniu art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

Istotą przedstawionego przez skarżących problemu jest uzależnienie dostępności merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej od spełnienia niedookreślonych przesłanek, ocenianych przez Sąd Najwyższy na posiedzeniu niejawnym (przedsąd kasacyjny).

Trybunał stwierdza, że zaskarżona regulacja była podstawą prawną postanowienia Sądu Najwyższego odmawiającego przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej skarżących od wydanego w ich sprawie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 28 maja 2021 r. (sygn. akt [...]) i jest źródłem normy, wobec której skarżący sformułowali zarzut niekonstytucyjności.

W tym stanie rzeczy – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowiono jak w sentencji.